

SPRAWOZDANIE
z realizacji Gminnego Programu
Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie
oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie
dla Gminy Miasta Tarnowa
za 2018 rok

Tarnów, marzec 2019 rok

Wprowadzenie

Gmina Miasta Tarnowa, zgodnie z ustawą z dnia 29 lipca 2005 roku, o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2015r., poz. 1390), od kilkunastu lat prowadzi szereg działań na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Niniejsze sprawozdanie dotyczy działań podejmowanych w 2018 roku, zgodnie z Gminnym Programem Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy Miasta Tarnowa na lata 2016 – 2020, przyjętym Uchwałą Nr XXXII/303/2016 Rady Miejskiej w Tarnowie z dnia 30 listopada 2016 roku.

Celem głównym Programu jest zwiększenie skuteczności przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz zmniejszenie skali tego zjawiska na terenie Gminy Miasta Tarnowa. Realizowane w ramach Programu działania obejmowały cztery obszary:

1. Podniesienie świadomości indywidualnej i społecznej w zakresie zjawiska przemocy w rodzinie.
2. Zapewnienie bezpieczeństwa osobom doświadczającym przemocy w rodzinie.
3. Intensyfikacja działań wobec osób stosujących przemoc w rodzinie.
4. Poprawa skuteczności działań osób i instytucji zobowiązanych i uprawnionych do przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz jakości i dostępności świadczonych usług, w tym zakresie poprzez podniesienie kwalifikacji i kompetencji kadr.

Sprawozdanie stanowi podsumowanie działań realizowanych w ramach Programu i zawiera dane za rok 2018, dotyczące sposobu realizacji zadań przez instytucje działające w Tarnowie, w obszarze przeciwdziałania przemocy.

II. Realizacja „Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w rodzinie” za 2018 rok.

1. Cel szczegółowy – Podniesienie świadomości indywidualnej i społecznej w zakresie zjawiska przemocy w rodzinie.

Przemoc jest zjawiskiem destruktywnym dla wszystkich jej uczestników, niezależnie od tego, po której stronie się znajdują. Dlatego w celu zwiększenia skuteczności

przeciwdziałania temu zjawisku niezbędne jest podejmowanie działań profilaktycznych, które stanowią istotne uzupełnienie całego procesu pomagania. Niezwykle ważnym jest, aby podejmować te działania we wszystkich obszarach i środowiskach. Chodzi tu między innymi o propagowanie właściwych postaw i mechanizmów, już w najwcześniejszym okresie życia. Pozwolą one w późniejszym życiu skutecznie bronić się przed przemocą, rozwiązywać konflikty bez użycia agresji oraz w sposób właściwy na nią reagować i nie dopuszczać się jej stosowania.

Działania profilaktyczne realizowane były na poziomie informacyjnym, edukacyjnym i obejmowały:

1. Diagnozę zjawiska przemocy w rodzinie na terenie Gminy Miasta Tarnowa.
2. Organizację kampanii społecznych kierowanych do mieszkańców miasta dotyczących zjawiska przemocy w rodzinie.
3. Nawiązanie współpracy z kościołami i innymi związkami wyznaniowymi.
4. Opracowanie i realizacja programów, warsztatów profilaktycznych, których celem było promowanie prawidłowych metod wychowawczych, w tym w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie.
5. Prowadzenie poradnictwa, w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych, alternatyw wobec stosowania przemocy, metod i kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie oraz w stosunku do grup ryzyka.
6. Wspieranie rodziny poprzez pomoc w rozwiązywaniu konfliktów w ramach mediacji rodzinnej.
7. Organizowanie w szkołach spotkań informacyjno – edukacyjnych dotyczących zjawiska przemocy w rodzinie adresowanych do uczniów, nauczycieli oraz rodziców.

Ad. 1. Diagnoza zjawiska przemocy w rodzinie na terenie Gminy Miasta Tarnowa.

Działania wobec osób uwikłanych w przemoc planowane są na podstawie diagnozy zjawiska przemocy w rodzinie. Diagnoza ta oparta jest o dane Zespołu ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Tarnowie oraz o raport pn. „Diagnoza lokalnych problemów społecznych mieszkańców miasta Tarnowa”. Badania lokalnych problemów społecznych przeprowadzane są na zlecenie Urzędu Miasta Tarnowa, co dwa lata. Raport z badań przeprowadzonych w 2018 roku dostępny jest na stronie

internetowej miasta Tarnowa www.tarnow.pl - zakładka: Dla mieszkańców – Polityka społeczna i zdrowie, pod adresem: <http://www.tarnow.pl/Dla-mieszkanow/Polityka-spoeczna-i-zdrowie/Pomoc-spoeczna/Inne/Pomoc-uzaleznionym-i-wspoluzaleznionym-od-alkoholu-i-narkotykow-oraz-profilaktyka>.

Ad. 2. Organizacja kampanii społecznych, kierowanych do mieszkańców Gminy Miasta Tarnowa, dotyczących zjawiska przemocy w rodzinie.

W 2018 roku Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Tarnowie po raz siódmy włączył się w międzynarodową Kampanię przeciwko przemocy pn. „Biała Wstążka”. Działania podejmowane w ramach Kampanii poświęcono problematyce zjawiska przemocy doświadczanej przez osoby niepełnosprawne.

Motywy przewodnim tegorocznej Kampanii była osoba niepełnosprawna doświadczająca przemocy ze strony najbliższych, zaś hasłem akcji słowa z Powszechnej Deklaracji Praw Człowieka *„Wszyscy ludzie rodzą się wolni i równi w swej godności i w swoich prawach.”*

Ambasadorami kampanii byli: pani Marzena Zięba, pani Joanna Mazur oraz pan Michał Derus – sportowcy zrzeszeni w Tarnowskim Zrzeszeniu Sportowym Niepełnosprawnych Start. Mistrzowie świata w lekkoatletyce, medaliści igrzysk paraolimpijskich oraz medaliści Mistrzostw Europy.

Działania w ramach kampanii „Biała Wstążka” rozpoczęły się w dniu 22 listopada 2018 roku, gdzie po raz szósty na Hali Sportowo – Widowskiej Tarnowskiego Ośrodka Sportu i Rekreacji odbył się turniej piłki siatkowej pn. *„Sport Przeciw Przemocy”*. W rozgrywkach udział wzięły 3 drużyny: Policji, Straży Miejskiej oraz Straży Pożarnej. Zwycięską drużyną okazała się drużyna Policji.

Natomiast 23 listopada 2018 roku na basenie w Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej odbyły się zawody pływackie przeprowadzone wśród uczestników Zrzeszenia Sportowego Niepełnosprawnych START.

Oficjalna inauguracja Kampanii odbyła się w dniu 26 listopada 2018 roku w Sali Lustrzanej w Tarnowie przy udziale władz miasta Tarnowa, przedstawicieli Policji, Państwowej Straży Pożarnej, Straży Miejskiej, przedstawicieli tarnowskich szkół oraz instytucji, które na co dzień współpracują na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Podczas Kampanii mieszkańcy miasta mieli możliwość skorzystania z bezpłatnych

konsultacji z psychologiem, prawnikiem oraz terapeutą uzależnień. Porady udzielane były w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej oraz w Fundacji IWO – Doradztwo Zawodowe. Ponadto pracownicy socjalni, dzielnicowi wraz z uczniami Zespołu Szkół Niepublicznych na ulicach naszego miasta spotykali się z mieszkańcami, przekazując im ulotki dotyczące możliwości uzyskania pomocy i wsparcia w sytuacji doświadczenia przemocy w rodzinie. Kobietom wręczane były białe róże jako symbol sprzeciwu wobec przemocy stosowanej względem kobiet.

W dniu 27 listopada 2018 roku w Punkcie Integracji Społecznej „LawenLove” przy ul. Piekarskiej 4 odbył się wernisaż prac przygotowanych w ramach konkursu plastycznego pn.: **„Jestem pełen mocy bo żyje w rodzinie bez przemocy”**, wykonanych przez uczestników Warsztatów Terapii Zajęciowej działających na terenie miasta Tarnowa. Wystawa zorganizowana została przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Tarnowie przy współpracy z Punktem Integracji Społecznej „LawenLove”.

Przedstawiciele Tarnowskiego Ośrodka Interwencji Kryzysowej i Wsparcia Ofiar Przemocy podzielili się swoją wiedzą przeprowadzając dwukrotnie warsztaty dla uczestników Warsztatów Terapii Zajęciowej oraz zorganizowali spotkanie dla rodziców uczestników warsztatów, które odbyło się w Punkcie Integracji Społecznej „LawenLove” przy ul. Piekarskiej 4. Natomiast w Przedszkolu Publicznym nr 18 w Tarnowie odbyły się zajęcia dla przedszkolaków.

W dniu 29.11.2018 roku Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej zorganizował szkolenie dla specjalistów zajmujących się procedurą „Niebieskie Karty” pod nazwą **“Przemoc wobec osób niepełnosprawnych stosowana w szczególności i pod wpływem alkoholu, diagnoza i pomoc”**. Szkolenie miało charakter interdyscyplinarny – uczestniczyli w nim przedstawiciele MOPS, Policji, MKRPA, Warsztatów Terapii Zajęciowej, Środowiskowych Domów Samopomocy oraz Oświaty. W szkoleniu udział wzięło 20 osób. Prowadzącym szkolenie była Pani Iwona Anna Wiśniewska, Dyrektor Ośrodka dla Osób Dotkniętych Przemocą w Krakowie, psycholog, pedagog, specjalista w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, superwizor w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Na zakończenie kampanii tradycyjnie w Pałacu Młodzieży odbyła się konferencja podsumowująca tydzień kampanii „Biała Wstążka”. Gościem specjalnym była Pani Iwona Anna Wiśniewska, która w swoim wystąpieniu poruszyła temat **„Oblicza zachowań przemocowych w rodzinach z problemem niepełnosprawności”** oraz **„Przemoc seksualna wobec osób niepełnosprawnych”**. Głos w konferencji zabrał także ksiądz dr Józef Partyka, który omówił problem **„Kryzysu w rodzinie – jego przejawy i rodzaje”** oraz Pan Krzysztof

Podgórski, który w swoim wystąpieniu poruszył temat „*Przemocy ekonomicznej wobec osób niepełnosprawnych w środowisku rodzinnym.*” W konferencji udział wzięły 92 osoby, w tym pedagodzy, pracownicy socjalni, przedstawiciele ochrony zdrowia, policjanci, kuratorzy, pracownicy UMT.

Organizatorem Kampanii „Biała Wstążka” był Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Tarnowie w partnerstwie z Tarnowskim Zrzeszeniem Sportowym Niepełnosprawnych START, Tarnowskim Ośrodkiem Sportu i Rekreacji, Komendą Miejską Policji, Tarnowskim Ośrodkiem Interwencji Kryzysowej i Wsparcia Ofiar Przemocy, Miejskim Przedsiębiorstwem Komunikacyjnym, Stowarzyszeniem Rzeczników Konsumentów, Punktem Integracji Społecznej „Lawendowe”, Fundacją RuszSię!, Stowarzyszeniem ARKA - Poradnia Specjalistyczna i Telefon Zaufania, Fundacją IWO – Ośrodkiem Pomocy Pokrzywdzonym Przepęstwem.

W działania w ramach Kampanii zaangażowane były tarnowskie szkoły i przedszkola. Instytucje te organizowały dla dzieci oraz rodziców pogadanki, audycje radiowe, debaty szkolne, konkursy plastyczne, happeningi, redagowano również gazetki tematyczne i kolportowano ulotki. W te działania zaangażowanych było łącznie 19 placówek oświatowych: 7 szkół podstawowych, 10 szkół ponadpodstawowych i 2 przedszkola.

Pracownicy socjalni Zespołu ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie przeprowadzili także 4 spotkania edukacyjne na terenie Warsztatów Terapii Zajęciowej, w których udział wzięło łącznie 42 uczestników.

Jak co roku w tarnowskich szkołach i przedszkolach odbywały się również zajęcia profilaktyczne, które dotyczyły zjawiska i sposobów przeciwdziałania przemocy w rodzinie, przeprowadzone w formie zajęć wychowawczo – profilaktycznych, audycji radiowych, przekazywanych przez szkolne radiowęzły. Odbywały się także pogadanki i prelekcje z pedagogami i psychologami, opracowane zostały gazetki szkolne na temat zjawiska przemocy i sposobów jej przeciwdziałania adresowane do uczniów i rodziców. Ponadto odbyły się konkursy plastyczne, wystawy szkolnych prac, warsztaty i prelekcje, wyświetlano filmy na temat przemocy, przeprowadzano spotkania z rodzicami, organizowano happeningi.

W powyższe działania zaangażowanych było:

- **7 szkół podstawowych**

- Szkoła Podstawowa nr 1,
- Szkoła Podstawowa nr 5,
- Szkoła Podstawowa nr 9,
- Szkoła Podstawowa Integracyjna nr 11,

- Szkoła Podstawowa nr 14,
- Szkoła Podstawowa nr 15,
- Szkoła Podstawowa nr 24,

- **10 szkół ponadpodstawowych**

- Zespół Szkół Mechaniczno – Elektrycznych,
- Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego,
- Zespół szkół Ekonomiczno – Ogrodniczych,
- Zespół Szkół Technicznych,
- Zespół szkół Ogólnokształcących nr 2,
- Zespół szkół Ogólnokształcących nr 4,
- Zespół Szkół Ogólnokształcących i Technicznych,
- V Liceum Ogólnokształcące,
- VII Liceum Ogólnokształcące,
- XXI Liceum Ogólnokształcące.

- **2 przedszkole**

- Przedszkole Publiczne nr 3,
- Przedszkole Publiczne nr 18.

Kampania „Biała Wstążka” była jednym ze sposobów zwrócenia uwagi społeczeństwa na zjawisko przemocy, zachęcała aby nie pozostawać obojętnym wobec tego problemu. Informacje na temat Kampanii publikowane były w prasie oraz telewizji lokalnej. W środkach komunikacji miejskiej, a także w tarnowskich instytucjach rozwieszono zostały plakaty informujące o Tygodniu Kampanii. Łącznie rozkolportowano 300 plakatów. W trakcie trwania Kampanii rozdano również 1000 sztuk ulotek. Projekt ulotek został opracowany przez pracowników Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Tarnowie.

Ad. 3. Nawiązanie współpracy z kościołami i innymi związkami wyznaniowymi.

W ramach współpracy z kościołami i innymi związkami wyznaniowymi zaproszono księdza dr Józefa Partykę jako jednego z prelegentów konferencji organizowanej w ramach Kampanii „Biała Wstążka”, który wygłosił wykład pod nazwą „*Kryzys w rodzinie – jego przejawy i rodzaje*”.

Ad. 4. Opracowanie i realizacja programów, warsztatów profilaktycznych, których celem jest promowanie prawidłowych metod wychowawczych, w tym w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie.

W ramach działań profilaktycznych Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Tarnowie, kolejny już rok organizował warsztaty edukacyjne dla rodziców pn. **„Wychowanie bez klapsa”**- zajęcia adresowane były do rodziców – klientów tut. Ośrodka przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczej oraz zagrożonych problemem przemocy w rodzinie. Celem głównym warsztatów było poszerzenie wiedzy rodziców z zakresu wychowania dzieci przy użyciu konstruktywnych metod wychowawczych. Podczas spotkań uczestnicy warsztatów mieli możliwość m.in. poszerzenia wiedzy na temat etapów rozwoju dziecka, poznawali metody umożliwiające wychowanie dziecka bez użycia przemocy, w tym sposobów reagowania w sytuacjach trudnych wychowawczo. Rodzice w trakcie spotkań zwiększali również świadomość własnych uczuć, myśli, potrzeb i motywów działań oraz uczyli się rozpoznawać własne emocje i je kontrolować.

W ramach projektu odbyły się 3 cykle szkoleniowe, składające się z 7 dwugodzinnych spotkań, spotkania odbywały się raz w tygodniu. W warsztatach uczestniczyło łącznie 28 osób, a ukończyło 12 osób.

Rodziny przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych, w tym zagrożone przemocą w rodzinie mogły skorzystać ze wsparcia **asystenta rodziny**.

Praca asystentów polegała na wspieraniu rodzin, przede wszystkim poprzez konsultacje i działania o charakterze edukacyjnym, m.in. w zakresie prawidłowego wychowania i opieki nad dzieckiem, prowadzenia gospodarstwa domowego, w tym gospodarowania budżetem oraz funkcjonowania społecznego.

W 2018 roku asystenci rodziny współpracowali z 97 rodzinami. 61 z tych rodzin było objętych kontraktem socjalnym w ramach projektu socjalnego „Intensywna praca asystenta rodziny z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych”. Z rodzinami uczestniczącymi w projekcie, oprócz asystentów rodziny, ściśle współpracowali również pracownicy socjalni, w oparciu o zawarty kontrakt socjalny.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Tarnowie od września 2018 roku prowadził spotkania **„Grupy wsparcia dla rodziców”**. Grupa adresowana była do rodziców zainteresowanych wprowadzaniem zmian w swoich relacjach z dziećmi. Celem grupy było wsparcie rodziców w ich codziennym funkcjonowaniu. Podczas spotkań rodzice mieli

możliwość poszerzania kompetencji rodzicielskich, zwiększenie sieci kontaktów społecznych, dostarczania sobie nawzajem pożytecznych informacji, porad oraz wymiany doświadczeń. W 2018 roku w spotkaniach grupy wzięło udział 13 osób.

W działania profilaktyczne zaangażowana jest Specjalistyczna Poradnia Profilaktyczno – Terapeutyczna w Tarnowie. Poradnia w 2018 roku prowadziła zajęcia psychoedukacyjne pn. „**Szkoła dla Rodziców i Wychowawców**”. Zajęcia adresowane były do rodziców, wychowawców, nauczycieli i pedagogów. Celem głównym warsztatów było budowanie i wzmocnienie relacji dorosły – dziecko, w tym:

- wyrażanie oczekiwań i ograniczeń tak, aby były przez dziecko respektowane,
- rozpoznawanie, wyrażanie i akceptowanie uczuć,
- aktywne, wspierające słuchanie,
- motywowanie dziecka do współdziałania,
- modyfikacja niepożądanych lub nieodpowiednich zachowań dziecka,
- uwalnianie dzieci od grania narzuconych ról w domu i w szkole,
- wspieranie procesu usamodzielniania się dziecka,
- budowanie realnego poczucia własnej wartości dziecka,
- konstruktywne rozwiązywanie konfliktów.

W roku 2018 odbyły się 2 edycje warsztatów, które trwały po 40 godzin a wzięły w nich udział 23 osoby.

Specjalistyczna Poradnia Profilaktyczno – Terapeutyczna w 2018 roku realizowała również warsztat edukacyjny pn. „**Czego boi się i dlaczego buntuje się nastolatek**”. Adresowany on był przede wszystkim do rodziców nastolatków przeżywających tzw. „okres buntu”, ale również do nauczycieli i pedagogów. Celem warsztatu było pokazanie mechanizmów kierujących zachowaniem nastolatka oraz zaprezentowania możliwych sposobów radzenia sobie z trudnościami. Na spotkaniach poruszano między innymi zagadnienia charakterystycznych dla młodzieży potrzeb, sposobów w jaki nastolatki dążą do ich zaspokojenia, sposobu w jaki postrzegają i przeżywają rzeczywistość. Warsztaty obejmowały 2 edycje po 8 godzin i uczestniczyło w nich 26 osób.

W ramach działań profilaktycznych Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Tarnowie w 2018 roku realizowała:

- warsztaty pn. „**Szkoła dla rodziców**”

Zajęcia adresowane były do rodziców dzieci z terenu miasta Tarnowa. Celem warsztatów było rozwijanie umiejętności wychowawczych w zakresie m.in.: poszerzania wiedzy na temat wychowania oraz zwiększenie kompetencji wychowawczych uczestników, zachęcanie do

współpracy i samodzielności, kształtowania pozytywnej samooceny, rozwiązywania konfliktów, radzenia sobie z emocjami. W zajęciach uczestniczyły 24 osoby.

- warsztaty pn. „**Trudne dzieci. Zapobieganie agresji u dzieci w wieku przedszkolnym**”, których celem było zapobieganie zachowaniom agresywnym, wskazanie alternatywnych metod rozwiązywania sytuacji konfliktowych. W zajęciach wzięło udział 20 nauczycieli tarnowskich przedszkoli.

- zajęcia profilaktyczno-edukacyjne pn. „**Przemoc rówieśnicza**”. Głównym celem zajęć było zapobieganie zachowaniom agresywnym, nauka alternatywnych metod rozwiązywania sytuacji konfliktowych. W zajęciach wzięło łącznie udział 69 uczniów szkół podstawowych.

Placówka wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży „SIEMACHA Spot” w ramach działalności statutowej oprócz wsparcia dla dzieci i młodzieży realizuje ofertę pomocową dla rodziców. Placówka w 2018 roku organizowała cykliczne warsztaty dla rodziców dzieci uczęszczających do Ośrodka. Podczas spotkań poruszana była tematyka dotycząca komunikacji i radzenia sobie z trudnymi sytuacjami wychowawczymi. W spotkaniach uczestniczyło 15 osób.

W placówce tej zorganizowane zostało Forum Społeczności placówki dotyczące zasad współpracy bez przemocy, a także odbyło się spotkanie z przedstawicielem Komendy Miejskiej w Tarnowie i prelekcja „**Cyberprzemoc**”, w którym wzięło udział 49 dzieci.

Działania profilaktyczne obejmują również szereg działań i inicjatyw realizowanych na terenie tarnowskich przedszkoli, szkół podstawowych i ponadpodstawowych.

Lp.	Instytucja	Rodzaj podjętych działań	Wskaźniki
1.	Przedszkole Publiczne Nr 34 w Tarnowie	- kontynuowanie i realizacja programu „Polityka ochrony dzieci przed krzywdzeniem”	Liczba uczestników programu: 291
2.	Przedszkole Publiczne nr 1	- szkolenie „Symptomy dziecka krzywdzonego”; - „Słyszę, tworzę, czuję” niwelowanie zachowań agresywnych”.	Liczba uczestników programu: 38
3.	Przedszkole Niepubliczne Sióstr Serafitek	- warsztaty „Komunikacja interpersonalna” dla chętnych rodziców	Liczba uczestników programu: 15
4.	Niepubliczne Przedszkole „Oxfordzik”	- program-wskazówki „Jak wychować dziecko bez przemocy”	Liczba uczestników programu: 18
5.	Szkoła Podstawowa nr 1 w Tarnowie	-realizacja programu profilaktycznego pn. „Godność człowieka” ¹ .	Liczba uczestników programu:

1 Program Stanisława Koćwina „Godność człowieka”. Warsztaty adresowane do rodziców i pracowników oświaty i dot. kwestii przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Celem programu było wzmocnienie czynników chroniących poprzez podniesienie świadomości osobistego wpływu na bieg wydarzeń i kształtowanie postaw, wskazanie źródeł wiarygodnej informacji oraz wyrobienie umiejętności zachowania

			- 40 rodziców - ok. 100 uczniów
6.	Szkoła podstawowa nr 2 w Tarnowie	-realizacja programu profilaktycznego pn. „Godność człowieka”, -”Blog Szymona” - warsztaty przeciw przemocy i wykluczeniu”, - „Relacje rówieśnicze warsztaty przeciw agresji i przemocy w grupach rówieśniczych”	-Liczba uczestników programów: 104
7.	Szkoła Podstawowa Integracyjna nr 3 w Tarnowie	-realizacja programu profilaktycznego pn. „Godność człowieka”, „Relacje rówieśnicze, rozwiązywania sytuacji konfliktowych”.	Liczba uczestników programów: - 99
8.	Szkoła Podstawowa Integracyjna nr 11 w Tarnowie	-działania w ramach Kampanii „Biała Wstążka”	Liczba uczestników programu: -uczniów – 186 -rodziców – 186, -nauczycieli - 53
9.	Szkoła Podstawowa nr 20 w Tarnowie	-realizacja programu profilaktycznego pn. „Godność człowieka”, - „Odpowiedzialność nieletnich i ich prawa”.	Liczba uczestników programu: - uczniów 66 - rodziców - 70
10.	Szkoła Podstawowa nr 24 w Tarnowie	-działania w ramach Kampanii „Biała Wstążka”	Liczba uczestników programu: 550
11.	Zespół Szkół Niepublicznych w Tarnowie	-realizacja programu profilaktycznego S.Koćwina pn. „Godność człowieka”.	Liczba uczestników programu: 56
12.	Zespół Szkół Plastycznych w Tarnowie	-realizacja programu profilaktycznego S.Koćwina pn. „Godność człowieka”.	Liczba uczestników programu: 40
13.	Zespół Szkół Mechaniczno-Elektrycznych w Tarnowie	- wykład połączony z prezentacją multimedialną „Masz wybór” oraz filmem profilaktycznym wyd. Rubikon, pt: „Mówię wam nie warto - przemoc”	Liczba uczestników programu: 160
14.	Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego	-realizacja programu profilaktycznego S.Koćwina pn. „Godność człowieka”, -”Stop przemocy”, -działania w ramach Kampanii „Biała Wstążka”	Liczba uczestników programów: 380
15.	Zespół Szkół Technicznych im. Ignacego Mościckiego w Tarnowie	-realizacja programu profilaktycznego S.Koćwina pn. „Godność człowieka”, -działania w ramach Kampanii „Biała Wstążka”.	Liczba uczestników programu: 450
16.	XXI Liceum Ogólnokształcące w Tarnowie	-realizacja programu profilaktycznego S. Koćwina pn. „Godność człowieka”.	Liczba uczestników programu: 217

się w sytuacjach trudnych.

		-realizacja programu profilaktyki zintegrowanej pn. „Archipelag skarbów”. Program adresowany był do uczniów, kadry pedagogicznej oraz rodziców i miał na celu zapobiegania niepożądanym zjawiskom społecznym takich jak alkohol, narkomania i przemoc. -działania w ramach Kampanii „Biała Wstążka”	
17.	Zespół Szkół Ekonomiczno – Ogrodniczych w Tarnowie	-realizacja programu profilaktycznego S.Koćwina pn. „Godność człowieka”, -”ARS czyli jak dbać o miłość?”, -”Alkohol, narkomania – czy wiem wszystko?” -działania w ramach Kampanii „Biała Wstążka”	Liczba uczestników programów: 530
18.	I Liceum Ogólnokształcące w Tarnowie	-realizacja programu profilaktycznego S.Koćwina pn. „Godność człowieka”, -działania w ramach Kampanii „Biała Wstążka”	Liczba uczestników programu: 210
19.	V Liceum Ogólnokształcące w Tarnowie	Zajęcia dot. przemocy w rodzinie	Liczba uczestników programu: 135
20.	VII Liceum Ogólnokształcące w Tarnowie	-realizacja programu profilaktycznego S.Koćwina pn. „Godność człowieka”, - działania w ramach Kampanii „Biała Wstążka”	Liczba uczestników programów: 136

Ad. 5. Prowadzenie poradnictwa, w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych, alternatyw wobec stosowania przemocy, metod i kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie oraz w stosunku do grup ryzyka, np. małoletnich w ciąży.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Tarnowie w 2018 roku podejmował działania profilaktyczne i edukacyjne, służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców poprzez:

- udzielanie rodzinom wsparcia asystenta rodziny,
- prowadzenie w środowisku intensywnej pracy socjalnej,
- warsztaty edukacyjne pn. „Wychowanie bez klapsa”,
- grupy wsparcia,

- projekt socjalny pn. „**Trening budżetowy**”. Projekt adresowany był do klientów Ośrodka, którzy mają problemy z planowaniem oraz zarządzaniem budżetem domowym. W 2018 roku odbyło się 2 cykle szkoleniowe. W projekcie wzięło udział 11 osób.

Specjalistyczna Poradnia Profilaktyczno – Terapeutyczna w ramach działalności statutowej oprócz realizowanych warsztatów prowadzi również indywidualne konsultacje wychowawcze z rodzicami. W 2018 roku z tego rodzaju wsparcia skorzystało 648 osób.

Instytucje oświatowe z terenu miasta (przedszkola, szkoły podstawowe i ponadpodstawowe) podczas organizowanych spotkań dla rodziców (indywidualne konsultacje, zebrania rodziców) również udzielają indywidualnego wsparcia rodzicom. W 2018 roku 850 osób skorzystało z takich porad.

Szkoła Podstawowa nr 1 w Tarnowie dla rodziców chcących wzmocnić swoje kompetencje wychowawcze realizowała projekt pn. „**Kawiarenka pedagogiczna**”. W ramach projektu rodzice korzystali z indywidualnych konsultacji z psychologiem i pedagogiem szkolnym. Ponadto była również możliwość zapoznania się z fachową literaturą dotyczącą problematyki rodziny. Pedagog i psycholog informowali rodziców o działalności instytucji, które udzielają pomocy i wsparcia rodzinom przeżywającym różnorodne trudności. Z przedstawionej oferty skorzystało 14 osób.

Placówki Ochrony Zdrowia realizując zapisy ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie podczas prowadzonych wizyt patronażowych położnych podstawowej opieki zdrowotnej, w indywidualnym kontakcie z pacjentem mają możliwość prowadzenia poradnictwa i edukacji rodzin, które służą w szczególności wzmocnieniu kompetencji opiekuńczych. W 2018 roku położne przeprowadziły 277 wizyt patronażowych.

Ad. 6. Wspieranie rodziny poprzez pomoc w rozwiązywaniu konfliktów w ramach mediacji rodzinnej.

Rodziny przeżywające kryzysy oraz konflikty, w tym okołorozwodowe, mają możliwość skorzystania z mediacji rodzinnych, które prowadzone są w Specjalistycznej Poradni Profilaktyczno – Terapeutycznej.

Mediacja to rozmowa prowadzona przy udziale neutralnego mediatora lub mediatorów, w trakcie której strony konfliktu (rodzice) podejmują próbę wypracowania akceptowalnego

i obustronnie satysfakcjonującego rozwiązania. W mediacji nie ma wygranych i przegranych, gdyż strony wspólnie dochodzą do porozumienia. Pożądanym zakończeniem mediacji jest podpisanie/osiągnięcie ugody. Strony mediacji uczestniczyły w niej dobrowolnie, mediacja odbywała się w atmosferze poufności, w miejscu dla stron konfliktu neutralnym, a mediator był dla obu stron i sprawy osobą neutralną. Z mediacji korzystały osoby, które dobrowolnie zgłosiły się do Poradni lub były kierowane przez SSR na podstawie postanowień w sprawach rodzinnych i nieletnich. **W 2018 roku z mediacji rodzinnych skorzystało łącznie 5 rodzin.**

Ad. 7. Organizowanie w szkołach spotkań informacyjno – edukacyjnych dotyczących zjawiska przemocy w rodzinie adresowanych do uczniów, nauczycieli oraz rodziców.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Tarnowie prowadzi działania informacyjno – edukacyjne w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, które kierowane są do kadry pedagogicznej oraz do uczniów szkół podstawowych i ponadpodstawowych oraz wychowanków tarnowskich przedszkoli. Działania prowadzone były w sposób ciągły w trakcie całego 2018 roku, a także w ramach kampanii społecznej pn. „Biała Wstążka”, (działania te zostały już opisane wyżej).

W ramach pracy ciągłej pracownicy Zespołu ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie prowadzili pogadanki w szkołach, które adresowane były do uczniów.

W 2018 roku zajęcia profilaktyczne objęły 432 osoby, a prowadzone były w takich szkołach jak:

- Zespół Szkół Budowlanych w Tarnowie – 60 uczniów,
- Zespół Szkół Ogólnokształcących nr 1 w Tarnowie – 50 uczniów,
- Zespół Szkół Ogólnokształcących nr 4 w Tarnowie – 247 uczniów,
- III Liceum Ogólnokształcące w Tarnowie – 33 uczniów.

oraz w warsztatach terapii zajęciowej:

- Warsztaty Terapii Zajęciowej im. Jana Pawła II, Tarnów ul. Hodowlana 6 – 26 osób,
- Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy, ul. Klikowska 190 – 9 osób,
- Polskie Stowarzyszenie na rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelektualną, Tarnów, ul. Ostrogskich 5b – 7 osób.

Tarnowski Ośrodek Interwencji Kryzysowej i Wsparcia Ofiar Przemocy w ramach kampanii „Biała Wstążka” prowadził zajęcia profilaktyczne z dziećmi na terenie przedszkoli, rodzicami dzieci przedszkolnych oraz uczestnikami Warsztatów Terapii Zajęciowych. Na

terenie przedszkoli oraz Warsztatów Terapii Zajęciowych odbyło się 19 spotkań, w których uczestniczyło łącznie 458 osób. Natomiast w przedszkolu zorganizowano 1 spotkanie informacyjno – edukacyjne dla rodziców, w którym uczestniczyło 20 osób.

Komenda Miejska Policji – Zespół ds. Nietletnich oraz Patologii realizował zajęcia profilaktyczne w placówkach oświatowych, które dotyczyły wdrażania procedury przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Spotkania adresowane były do kadry pedagogicznej, uczniów oraz rodziców. **Zorganizowano 4 spotkania, w których uczestniczyło łącznie 50 nauczycieli. 8 spotkań, w których uczestniczyło 135 uczniów oraz 3 spotkania, w których uczestniczyło 27 rodziców.**

2. Cel szczegółowy – Zapewnienie bezpieczeństwa osobom doświadczającym przemocy w rodzinie.

Przemoc w rodzinie jest zjawiskiem, które powoduje degradację psychiczną i społeczną jej członków. Najwięcej szkód ponosi osoba doświadczająca przemocy w rodzinie. Charakteryzuje ją niska samoocena, bierne strategie radzenia sobie ze stresem, silna zależność od osoby stosującej przemoc, obniżony nastrój, izolacja społeczna. Osoby doświadczające przemocy przeżywają silne poczucie winy związane z przypisywaniem sobie odpowiedzialności za akty przemocy, są przekonane, że to ich zachowanie wyzwała przemoc sprawcy. Silne powtarzające się akty przemocy powodują, że osoba która doznaje przemocy nie jest w stanie właściwie ocenić swojej sytuacji i szukać rozwiązań, skupiając się jedynie na przetrwaniu. Pomoc osobom doświadczającym przemocy w rodzinie należy do priorytetowych działań z zakresu przeciwdziałania przemocy. Efektywna i profesjonalna pomoc na rzecz osób, które doświadczają przemocy powinna obejmować wielopłaszczyznowe, interdyscyplinarne działania zmierzające do zapewnienia bezpieczeństwa oraz odbudowy poczucia sprawstwa.

W celu zwiększenia bezpieczeństwa osób doświadczających przemocy w rodzinie Gmina Miasta Tarnowa podjęła takie działania jak:

1. Praca w formule Zespołu Interdyscyplinarnego.
2. Działalność Tarnowskiego Ośrodka Interwencji Kryzysowej i Wsparcia Ofiar Przemocy dla osób doświadczających przemocy w rodzinie, w tym zapewnienie osobom doświadczającym

przemocy w rodzinie całodobowego schronienia.

3. Współpraca pomiędzy instytucjami oraz organizacjami pozarządowymi działającymi na terenie miasta Tarnowa w zakresie pomocy osobom doświadczającym przemocy w rodzinie.

4. Upowszechnianie informacji o dostępnych na terenie miasta formach pomocy: medycznej, psychologicznej, prawnej, socjalnej, zawodowej i rodzinnej skierowanych do osób dotkniętych przemocą w rodzinie.

5. Opracowanie i realizacja zajęć edukacyjnych dla osób doświadczających przemocy w rodzinie.

6. Udzielanie przez instytucje działające na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie specjalistycznego poradnictwa medycznego, psychologicznego, prawnego, socjalnego, zawodowego i rodzinnego.

7. Działalności lokalnych telefonów zaufania, telefonów interwencyjnych, informacyjnych dla osób doświadczających przemocy w rodzinie.

8. Wzmocnienie ochrony osób dotkniętych przemocą w rodzinie w toku postępowania karnego poprzez utworzenie przyjaznych pokoi przesłuchań dla dzieci oraz stworzenie odpowiednich warunków do przesłuchiwania osób dorosłych doświadczających przemocy w rodzinie;

9. Zapewnienie bezpieczeństwa dzieciom doznającym przemocy w rodzinie poprzez odizolowanie od osoby stosującej przemoc zgodnie z art. 12a ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.

10. Realizacja programów terapeutycznych, pomocy psychologicznej, grup wsparcia dla osób doznających przemocy w rodzinie.

11. Dostępności mieszkań socjalnych dla osób doświadczających przemocy w rodzinie.

12. Prowadzenie monitoringu skuteczności działań na rzecz osób doznających przemocy w rodzinie.

Ad. 1. Praca w formule Zespołu Interdyscyplinarnego.

Zgodnie z art. 9a ust. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2015 r. poz. 1390), Gmina Miasta Tarnowa podejmuje działania na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie w ramach pracy w zespole interdyscyplinarnym.

W 2018 roku w skład osobowy Zespołu Interdyscyplinarnego do Spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie wchodziło, zgodnie z zarządzeniem Prezydenta Miasta Tarnowa Nr 365/2011 z dnia 1 września 2011 roku 19 osób (6 przedstawicieli

jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, 1 – Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, 1 – Urzędu Miasta, 1 – Policji, 5 – oświaty, 1 – ochrony zdrowia, 1 – organizacji pozarządowych, 2 – kuratorów sądowych, 1- prokurator). Nadmieniam się, iż w skład Zespołu wchodzi przedstawiciele instytucji wymienionych w ustawie o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.

W 2018 roku odbyły się 4 spotkania Zespołu Interdyscyplinarnego. Do Przewodniczącej Zespołu wpłynęło 278 Niebieskich Kart, we wszystkich przypadkach powołano grupy robocze (225 grup roboczych). W ramach prowadzonej procedury „Niebieskie Karty” odbyło się 909 spotkań grup roboczych, których celem było rozwiązanie problemów związanych z przemocą w rodzinie. Skład grupy dostosowany był do indywidualnej sytuacji i potrzeb rodziny. W spotkaniach tych brali udział pracownicy MOPS, TOIKiWOP, MKRPA, Policji, kuratorskiej służby sądowej oraz oświaty. Grupa robocza miała obowiązek spotkania się minimum dwa razy w sprawie poszczególnej rodziny. Zadaniem członków grupy roboczej było ustalenie planu pomocy rodzinie, który miał na celu przerwanie przemocy w rodzinie. Plan pomocy powstawał przy czynnym udziale osoby doznającej przemocy. Zadania wynikające z nałożonych przez ustawodawcę obowiązków związanych z prowadzeniem procedury „Niebieskie Karty” w MOPS realizowane są przez pięcioosobowy Zespół ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, wchodzący w skład działu Specjalistycznej Pomocy Środowiskowej.

Do zadań Zespołu ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, oprócz koordynowania pracy grup roboczych, należało prowadzenie dokumentacji dotyczącej poszczególnych procedur „Niebieskie Karty”, składanie zawiadomień o podejrzeniu popełnienia przestępstwa z art. 207 Kodeksu karnego, wnioskowanie do Sądu Rodzinnego o wgląd w sytuację rodziny, o wydanie zarządzeń dotyczących małoletnich dzieci, o ustalenie kuratora dla małoletniego, celem reprezentowania go w procedurze „Niebieskie Karty”, kierowanie osób zarówno doznających przemocy, jak i podejrzanych o jej stosowanie do specjalistów takich jak: psycholog, prawnik, lekarz psychiatra, terapeuta uzależnień. Osoby otrzymywały kompleksową informację na temat działalności instytucji, które pracują na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Pracownicy Zespołu ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie podejmowali także interwencje w środowiskach, w których zachodziło podejrzenie stosowania przemocy w rodzinie. W 2018 roku interweniowali w 26 takich przypadkach.

Ad. 2. Działalność Tarnowskiego Ośrodka Interwencji Kryzysowej i Wsparcia Ofiar Przemocy dla osób doświadczających przemocy w rodzinie, w tym zapewnienie osobom doświadczającym przemocy w rodzinie całodobowego schronienia.

Tarnowski Ośrodek Interwencji Kryzysowej i Wsparcia Ofiar przemocy jest jedną z 35 takich placówek w kraju – dofinansowanych z budżetu państwa – i jedną z dwóch w województwie małopolskim, które realizuje zadania:

- a) ośrodka interwencji kryzysowej (OIK) – w ramach którego udzielał pomocy prawnej, psychologicznej i socjalnej (w tym całodobowego pobytu do 3 miesięcy) osobom znajdującym się w sytuacjach kryzysowych - mieszkańcom miasta Tarnowa;
- b) specjalistycznego ośrodka wsparcia dla ofiar przemocy (SOWOP) – w ramach którego udzielał kompleksowej pomocy: psychologicznej, prawnej i socjalnej, w tym, schronienia osobom – ofiarom przemocy domowej na okres 3 miesięcy z możliwością przedłużenia pobytu do 6 miesięcy: prowadził działalność o charakterze edukacji społecznej w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie;
- c) opracował i realizował programy korekcyjno – edukacyjne dla osób stosujących przemoc w rodzinie;

W 2018 roku z oferty TOIKiWOP skorzystało 226 osób (191 kobiet, 35 mężczyzn, 31 dzieci).

W celu zapewnienia całodobowego schronienia osobom doświadczającym przemocy w rodzinie TOIKiWOP dysponuje 20 miejscami noclegowymi w sześciu pokojach oraz czterema miejscami noclegowymi w ramach ośrodka interwencji kryzysowej. **W 2018 roku z możliwości całodobowego schronienia skorzystało 33 osób (14 kobiet, 0 mężczyzn i 19 dzieci).**

Ad. 3. Współpraca pomiędzy instytucjami oraz organizacjami pozarządowymi działającymi na terenie Gmina Miasta Tarnowa w zakresie pomocy osobom doświadczającym przemocy w rodzinie.

Z Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Tarnowie, instytucją odpowiadającą za organizowanie i nadzorowanie Gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, współpracują:

- *Tarnowski Ośrodek Interwencji Kryzysowej i Wsparcia Ofiar Przemocy (udział w spotkaniach grupy roboczej – współpraca w tworzeniu planu pomocy rodzinie, udzielanie*

specjalistycznego wsparcia osobom uwiłkłym w przemoc (psychologiczne, pedagogiczne, socjalne, prawne), udzielanie schronienia osobom doświadczyjącym przemocy w rodzinie, realizacja programu korekcyjno – edukacyjnego dla osób stosujących przemoc w rodzinie),

- *Policja* – udział w spotkaniach grup roboczych – współpraca w tworzeniu planu pomocy rodzinie, prowadzenie monitoringu rodzin dotkniętych przemocą w rodzinie.

- *Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej Sądu Rejonowego w Tarnowie* - udział w spotkaniach grup roboczych – współpraca w tworzeniu planu pomocy rodzinie.

- *Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych* - udział w spotkaniach grup roboczych – motywowanie do podjęcia leczenia odwykowego – współpraca w tworzeniu planu pomocy rodzinie.

- *Oświata* – udział w spotkaniach grup roboczych - współpraca w tworzeniu planu pomocy rodzinie, udzielanie uczniom i ich rodzicom wsparcia pedagogicznego lub/i psychologicznego.

- *Specjalistyczna Poradnia Profilaktyczno – Terapeutyczna* – udzielanie osobom uwiłkłym w przemoc specjalistycznego wsparcia psychologicznego, pedagogicznego oraz umożliwienie wzięcia udziału w terapii rodzinnej, mediacji rodzinnej i zajęciach psychoedukacyjnych.

- *Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna* - udzielanie osobom uwiłkłym w przemoc specjalistycznego wsparcia psychologicznego, pedagogicznego oraz umożliwienie wzięcia udziału w terapii rodzinnej i zajęciach psychoedukacyjnych.

- *Fundacja IWO – Ośrodek Pomocy Pokrzywdzonym Przystępstwem* – udzielanie osobom doświadczyjącym przemocy w rodzinie specjalistycznego wsparcia psychologicznego, prawnego, finansowego, zawodowego.

Tarnowski Ośrodek Interwencji Kryzysowej i Wsparcia Ofiar Przemocy jako specjalistyczna placówka wsparcia dla osób doświadczyjących przemocy w rodzinie w ramach swojej działalności współpracuje z:

- Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Tarnowie,

- Policją,

- Zespołem Kuratorskiej Służby Sądowej Sądu Rejonowego w Tarnowie m.in. prowadzenie grupy superwizyjnej dla kuratorów ZKSS, prowadzenie szkolenia dla kuratorów ZKSS dot. tematyki przemocy w rodzinie,

- Sądami,

- Prokuraturą,

- Fundacją IWO,

- szkołami, przedszkolami m.in. poprzez szkolenia dla pedagogów szkolnych z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Ad. 4. Upowszechnianie informacji o dostępnych na terenie miasta formach pomocy: medycznej, psychologicznej, prawnej, socjalnej, zawodowej i rodzinnej skierowanych do osób dotkniętych przemocą w rodzinie.

W ramach tego zadania w 2018 roku Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Tarnowie podejmował następujące działania:

- w Ośrodku prowadzona jest strona internetowa www.mops.tarnow.pl/zakladka „Przemoc w rodzinie”, gdzie osoby mają możliwość zapoznania się z informacją na temat możliwości uzyskania wsparcia i pomocy,
- pracownicy Zespołu ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w indywidualnym kontakcie informowali o możliwościach uzyskania specjalistycznej pomocy i wsparcia na terenie miasta, a także w kilku przypadkach pomagali w poszukiwaniu podobnych informacji osobom spoza miasta Tarnowa,
- podczas indywidualnego kontaktu z klientem pracownicy rozdawali ulotki informacyjne (zostały zredagowane odrębne ulotki dla osoby doświadczającej przemocy oraz dla osoby stosującej przemoc w rodzinie),
- informacje o możliwości specjalistycznej pomocy i wsparcia rozpowszechniane były również podczas kampanii społecznej pn. „Biała Wstążka”.

Tarnowski Ośrodek Interwencji Kryzysowej i Wsparcia Ofiar Przemocy w celu upowszechnienia informacji na temat swojej działalności prowadzi stronę internetową. Na stronie można znaleźć informacje o dostępnej aktualnie ofercie pomocowej oraz kontakt telefoniczny do Ośrodka. Zamieszczono również podstawowe informacje dot. zjawiska przemocy w rodzinie.

Ważnym elementem służącym uwrażliwieniu społeczeństwa na przemoc w rodzinie jest organizacja kampanii społecznych.

W 2018 roku Tarnowski Ośrodek Interwencji Kryzysowej i Wsparcia Ofiar Przemocy włączył się również w kampanię społeczną pn. „Biała Wstążka”.

Ad. 5. Opracowanie i realizacja zajęć edukacyjnych dla osób doświadczających przemocy w rodzinie.

W 2018 roku Tarnowski Ośrodek Interwencji Kryzysowej i Wsparcia Ofiar Przemocy w Rodzinie w ramach oferty pomocowej prowadził zajęcia edukacyjne dla osób doświadczających przemocy w rodzinie. Program zajęć obejmował takie zagadnienia jak:

- definicja i charakterystyka przemocy,
- cykle przemocy: miesiąc miodowy i jego wpływ na zachowanie osoby doświadczającej przemocy,
- psychologiczne mechanizmy obronne na przemoc: wiktymizacja, wyuczona bezradność, zjawisko prania mózgu,
- reagowanie na przemoc: jak zachowywać się w bliskim kontakcie z osobą stosującą przemoc w rodzinie, sposoby radzenia sobie ze stresem i napięciem podczas sytuacji przemocy,
- sytuacja dzieci – świadków przemocy w rodzinie,
- gdzie szukać pomocy; instytucje świadczące pomoc osobom doświadczającym przemocy w rodzinie.

W 2018 roku w ramach zajęć odbyło się 5 spotkań, w których uczestniczyło łącznie 10 osób.

Ad. 6. Udzielanie przez instytucje działające na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie specjalistycznego poradnictwa medycznego, psychologicznego, prawnego, socjalnego, zawodowego i rodzinnego.

Na terenie miasta Tarnowa specjalistyczne poradnictwo udzielane jest w następujących miejscach:

- Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Tarnowie,
- Tarnowskim Ośrodku Interwencji Kryzysowej i Wsparcia Ofiar Przemocy w Rodzinie,
- Placówkach Służby Zdrowia,
- Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej,
- Specjalistycznej Poradni Profilaktyczno – Terapeutycznej,
- Miejskim Punkcie Konsultacyjnym Profilaktyki Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Placówkach oświatowych.

Specjalistyczne poradnictwo świadczone osobom doświadczającym przemocy w rodzinie

Lp.	Realizatorzy	Wskaźniki
1.	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Tarnowie	Liczba osób objętych poradnictwem 803 w tym: <ul style="list-style-type: none"> • medycznym 0 • psychologicznym 40 • prawnym 9 • socjalnym 377 • zawodowe i rodzinne 377
2.	Tarnowski Ośrodek Interwencji Kryzysowej i Wsparcia Ofiar Przemocy	Liczba osób objętych poradnictwem 226 w tym: <ul style="list-style-type: none"> • medycznym 0 • psychologicznym 215 • prawnym 79 • socjalnym 69 • zawodowym i rodzinnym 22
3.	Placówki ochrony zdrowia	Liczba osób objętych poradnictwem 2 w tym: <ul style="list-style-type: none"> • medycznym 2 • psychologicznym 0 • prawnym 0 • socjalnym 0 • zawodowym 0 • rodzinnym 0
4.	Poradnia Psychologiczno - Pedagogiczna	Liczba osób objętych poradnictwem 2686 w tym: <ul style="list-style-type: none"> • medycznym 0 • psychologicznym 1640/pedagogicznym 432 • prawnym 0 • socjalnym 0 • zawodowym 614 • rodzinnym 0
5.	Specjalistyczna Poradnia Profilaktyczno - Terapeutyczna	Liczba osób objętych poradnictwem 173 w tym: <ul style="list-style-type: none"> • medycznym 0 • psychologicznym 0 • prawnym 0 • socjalnym 0 • zawodowym 0 • rodzinnym 173
6.	Miejski Punkt Konsultacyjny Profilaktyki Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	Liczba osób objętych poradnictwem 406 w tym: <ul style="list-style-type: none"> • medycznym • psychologicznym • prawnym 259 • socjalnym • zawodowym • rodzinnym • udzielanie porad w zakresie uzależnienia od alkoholu i innych środków psychoaktywnych, wskazanie miejsc, gdzie można podjąć leczenie odwykowe – konsultant ds. uzależnień, certyfikowani instruktor terapii uzależnień - 147

7.	Placówki oświatowe	Liczba osób objętych poradnictwem 1160 w tym: <ul style="list-style-type: none"> • medycznym 103 • psychologicznym 415 • prawnym 13 • socjalnym 74 • zawodowym 465 • rodzinnym 90
----	--------------------	--

*Dane z poszczególnych instytucji nie sumują się z uwagi na możliwość korzystanie jednej osoby z kilku form wsparcia a także z powodu świadczenia przez placówki innych niż wymienione wyżej form poradnictwa specjalistycznego.

Ad. 7. Działalność lokalnych telefonów zaufania, telefonów interwencyjnych, informacyjnych dla osób doświadczających przemocy w rodzinie.

Tarnowski Ośrodek Interwencji Kryzysowej i Wsparcia Ofiar Przemocy w ramach prowadzonej działalności prowadzi całodobowy telefon informacyjno – interwencyjny. W 2018 roku pracownicy TOIKiWOP przeprowadzili 303 rozmowy informacyjne oraz 76 interwencje telefoniczne.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Tarnowie - Zespół ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w godzinach urzędowania (pon. 7.30 – 18.00, wt. - pt. 7.30 – 15.30) telefonicznie udziela porad oraz prowadzi interwencje. W 2018 roku pracownicy udzielili 1260 porad telefonicznych oraz przeprowadzili 26 interwencji.

Ad. 8. Wzmocnienie ochrony osób dotkniętych przemocą w rodzinie w toku postępowania karnego poprzez utworzenie przyjaznych pokoi przesłuchań dla dzieci oraz stworzenie odpowiednich warunków do przesłuchiwanie osób dorosłych doświadczających przemocy w rodzinie.

Zgodnie z Kodeksem Postępowania Karnego z dnia 6 czerwca 1997 roku (Dz. U. z dnia 1997r., Nr 89, poz. 555 z późn. zm.) dzieci, które nie ukończyły 15 roku życia i jako świadkowie w sprawie, które powinny zeznawać, a doświadczyły w swoim życiu przemocy seksualnej, lub przemocy w rodzinie, mogą skorzystać z możliwości przesłuchania w specjalnym pokoju, przeznaczonym do przesłuchań dzieci, nazywanym – przyjaznym pokojem przesłuchań. W Tarnowie tego typu pomieszczenia znajdują się w siedzibie Sądu Rejonowego w Tarnowie. Sąd dysponuje aktualnie dwoma przyjaznymi pokojami

przesłuchań. W 2018 roku w związku z prowadzonymi postępowaniami na wniosek Sądu w przyjaznych pokojach przesłuchań przesłuchano łącznie 95 dzieci.

Ad. 9. Zapewnienie bezpieczeństwa dzieciom doznającym przemocy w rodzinie poprzez odizolowanie od osoby stosującej przemoc zgodnie z art. 12a ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.

Zgodnie z art. 12 a ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie „W razie bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia dziecka w związku z przemocą w rodzinie pracownik socjalny wykonujący obowiązki służbowe ma prawo odebrać dziecko z rodziny i umieścić je u innej niezamieszkującej wspólnie osoby najbliższej, w rozumieniu art. 115 § 11 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 roku - Kodeks karny (Dz. U. Nr 88, poz. 553, z późn. zm.) w rodzinie zastępczej lub w całodobowej placówce opiekuńczo-wychowawczej”. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Tarnowie opracował również procedurę postępowania w przypadku konieczności realizacji art. 12a ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Zarządzenie z dnia 28 czerwca 2011 roku Dyrektora Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Tarnowie w sprawie procedury odebrania dziecka przez pracownika socjalnego Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Tarnowie – w razie bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia dziecka w związku z przemocą w rodzinie).

W 2018 roku nie odnotowano przypadku zastosowania cytowanego przepisu prawnego w stosunku do osób małoletnich.

Ad. 10. Opracowanie i realizacja programów terapeutycznych, pomocy psychologicznej, grup wsparcia dla osób doznających przemocy w rodzinie.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Tarnowie od listopada 2016 roku realizuje projekt pn. „**Grupa wsparcia dla osób doświadczających przemocy w rodzinie**”. Grupa wsparcia adresowana była do mieszkańców miasta, doświadczających przemocy w rodzinie. Zajęcia prowadzone są przez psychologa i pedagoga/specjalistę psychoterapii uzależnień MOPS. Celem projektu było wsparcie osób doświadczających przemocy poprzez zwiększenie poczucia bezpieczeństwa, sprawstwa i samosteroowności prowadzące do lepszego funkcjonowania w środowisku. Podczas spotkań poruszano następującą tematykę:

- budowanie empatycznego kontaktu i wzajemnego zrozumienia,

- udzielanie wsparcia emocjonalnego, pomocy w radzeniu sobie z lękiem przed agresorem i zmianą dotychczasowej sytuacji życiowej,
- przezwyciężenie izolacji społecznej i zwiększenie poczucia bezpieczeństwa,
- odbudowanie, wzmocnienie szacunku osoby doświadczającej przemocy do samej siebie, oswobodzenie z poczucia winy,
- poszerzenie wiedzy o procedurach prawnych, możliwościach uzyskania pomocy socjalnej, medycznej i psychologicznej,
- psychoedukacja nt. przemocy w rodzinie,
- wzmocnienie pewności siebie, podniesienie samooceny,
- przywrócenie poczucia decyzyjności, sprawstwa, własnej wartości,
- zwiększenie wiary we własne możliwości, umiejętności i kompetencje.

W 2018 roku odbyło się trzynastę spotkań grupy wsparcia, w których uczestniczyło łącznie 18 osób.

Tarnowski Ośrodek Interwencji Kryzysowej i Wsparcia Ofiar Przemocy w Rodzinie w 2018 roku prowadził **grupę wsparcia dla osób doświadczających przemocy w rodzinie**. Grupa miała charakter otwarty. Adresowana była do osób dorosłych, które kiedykolwiek doświadczały przemocy ze strony najbliższych i/lub obecnie funkcjonują w związkach/rodzinach przemocowych. W 2018 roku w spotkaniach grupy wsparcia uczestniczyło 13 osób.

Ad. 11. Zwiększenie dostępności mieszkań socjalnych dla osób doświadczających przemocy w rodzinie.

Zgodnie z Gminnym Programem Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie z dnia 30.11.2016 roku, działania zmierzające do uregulowania prawnego umożliwiającego osobom dotkniętym przemocą w rodzinie otrzymania mieszkań socjalnych zostały zapisane do realizacji Wydziałowi Zdrowia i Polityki Społecznej Urzędu Miasta w Tarnowa.

Zadanie winno być zrealizowane do końca 2020 roku. W 2018 roku nie opracowano zasad/uregulowań prawnych w tym zakresie.

Obowiązująca Uchwała w sprawie zasad wynajmowania lokali wchodzących w skład mieszkaniowego zasobu Gminy Miasta Tarnowa umożliwia osobom opuszczającym ośrodki wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie, schroniska lub domy samotnych matek wynajem lokalu, jeżeli przed przyjęciem do placówki zamieszkiwały na terenie miasta Tarnowa. Należy

podkreślić, że osoby te muszą spełniać szereg innych kryteriów. Osoby z dziećmi przebywające w ww. placówkach otrzymują maksymalną ilość punktów, co wpływa na przyspieszenie wynajmu mieszkania.

Ad. 12. Prowadzenie monitoringu skuteczności działań na rzecz osób doznających przemocy w rodzinie.

Zgodnie z ustawą o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie działania na rzecz osób uwikłanych w przemoc prowadzone są w sposób interdyscyplinarny. Taki sposób działania pozwala działać efektywniej w kwestii przeciwdziałania przemocy w rodzinie, zwłaszcza w zakresie diagnozy rodziny oraz działań inicjowanych na rzecz jej przerwania. Skuteczność podejmowanych działań w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie widoczna jest zwłaszcza podczas analizy zakończonych procedur „Niebieskie Karty”. W 2018 roku realizowanych było łącznie 397 procedur „Niebieskie Karty”, z czego 118 z nich było prowadzonych w rodzinach, w których w latach ubiegłych ujawniono przemoc, co stanowi około 30% wszystkich prowadzonych postępowań. Zakończono łącznie 212 procedur, z czego 150 procedur zakończono z powodu ustania przemocy w rodzinie i uzasadnionego przypuszczenia o zaprzestaniu dalszego stosowania przemocy w rodzinie, oraz po zrealizowaniu indywidualnego planu pomocy, natomiast w 62 procedurach rozstrzygnięto o braku zasadności podejmowania działań.

Tarnowski Ośrodek Interwencji Kryzysowej i Wsparcia Ofiar Przemocy w celu ochrony osób doświadczających przemocy w rodzinie prowadzi monitoring sytuacji osób które opuściły Placówkę z powodu ustania przemocy. W 2018 roku monitorowano sytuację 52 osób (w tym 24 kobiet, 0 mężczyzn i 28 dzieci).

3. Cel szczegółowy – Intensyfikacja działań wobec osób stosujących przemoc w rodzinie.

Osoba stosująca przemoc działa zawsze z intencją wobec osoby która jest od niej słabsza, narusza jej prawa i dobra osobiste, powodując cierpienia i szkody. Osoba stosująca przemoc ma najczęściej w deklaracjach i we własnym mniemaniu dobre intencje. Jest przekonana, że nie miała innego wyjścia i musiała „użyć przemocy”, jednak to osoba stosująca przemoc powinna podjąć decyzję oraz działania zmierzające do zmiany swojego zachowania. Tak więc skuteczna pomoc specjalistów w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie musi opierać się o działania w stosunku do osoby stosującej przemoc, zarówno działania interwencyjne jak i pomoc psychologiczno – terapeutyczną. Interwencja przedstawicieli służb w stosunku do osoby stosującej przemoc powinna wywołać u takiej osoby motywację (wewnętrzną bądź zewnętrzną) do szukania specjalistycznej pomocy. Pomoc specjalistyczna ukierunkowana jest na naukę samokontroli oraz naukę zastępowania agresji.

W celu intensyfikacji działań wobec osób stosujących przemoc w rodzinie Gmina Miasta Tarnowa podjęła takie działania jak:

1. Opracowanie i rozpowszechnianie informatora dotyczącego instytucji i organizacji pozarządowych, działających na terenie miasta Tarnowa, które oferują pomoc osobom stosującym przemoc w rodzinie, w szczególności realizują programy korekcyjno – edukacyjne.
2. Realizacja programu korekcyjno – edukacyjnego dla osób stosujących przemoc w rodzinie w warunkach wolnościowych i jednostkach penitencjarnych oraz monitoring skuteczności tych programów.
3. Opracowanie i realizacja programów psychologiczno – terapeutycznych dla osób stosujących przemoc w rodzinie oraz monitoring skuteczności tych programów.
4. Interwencja i reakcja służb na zjawisko przemocy w rodzinie poprzez stosowanie procedury „Niebieskie Karty”.
5. Działania w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie zmierzające do zapobiegania kontaktowaniu się z osobami doznającymi przemocy.
6. Rozstrzygnięcia wobec osób stosujących przemoc przez Sąd Rejonowy w Tarnowie.
7. Monitoringu zachowań osób uprzednio skazanych za stosowanie przemocy w rodzinie.

Ad. 1. Opracowanie i rozpowszechnianie informatora dotyczącego instytucji i organizacji pozarządowych, działających na terenie miasta Tarnowa, które oferują pomoc osobom stosującym przemoc w rodzinie, w szczególności realizują programy korekcyjno – edukacyjne.

Zgodnie z Uchwałą nr 76 Rady Ministrów z dnia 29 kwietnia 2014 roku w sprawie ustanowienia Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w rodzinie na lata 2014 – 2020, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Tarnowie opracował informator instytucji i organizacji pozarządowych, działających na terenie miasta Tarnowa, które oferują pomoc osobom stosującym przemoc w rodzinie. Informatory w formie elektronicznej i papierowej przekazane zostały do Sądu Rejonowego w Tarnowie, Prokuratury Rejonowej w Tarnowie oraz do Komendy Miejskiej Policji w Tarnowie.

Sądowi Rejonowemu w Tarnowie oraz Prokuraturze Rejonowej w Tarnowie przekazano po 150 informatorów w wersji papierowej i informator w wersji elektronicznej. Komenda Miejska Policji w Tarnowie otrzymała 200 informatorów w wersji papierowej i informator w wersji elektronicznej.

Ad. 2. Realizacja programu korekcyjno – edukacyjnego dla osób stosujących przemoc w rodzinie w warunkach wolnościowych i jednostkach penitencjarnych oraz monitoring skuteczności tych programów.

Oddziaływania korekcyjne wobec osób stosujących przemoc w rodzinie ukierunkowane były na zmianę zachowań przemocowych poprzez rozwijanie umiejętności kontroli własnych zachowań agresywnych, minimalizowanie ryzyka dalszego stosowania przemocy oraz kształtowanie postawy szacunku i empatii wobec osób krzywdzonych.

W 2018 roku oddziaływania korekcyjne prowadzone były na terenie tarnowskich zakładów karnych oraz w „warunkach wolnościowych” dla osób dobrowolnie zgłaszających się i/lub objętych procedurą „Niebieskie Karty”.

Realizatorem programu korekcyjno – edukacyjnego dla osób dobrowolnie zgłaszających się był Tarnowski Ośrodek Interwencji Kryzysowej i Wsparcia Ofiar Przemocy. Do dwóch edycji Programu przystąpiły 33 osoby, natomiast zaświadczenie o ukończeniu warsztatów otrzymało 17 osób.

Na terenie Zakładu Karnego w Tarnowie Mościcach w 2018 roku realizowano:

1. Program korekcyjno – edukacyjny „Rodzina bez przemocy” realizowany w oparciu o model DULUTH przez przeszkolonych funkcjonariuszy Służby Więziennej. Do Programu przystąpiło 11 skazanych – 9 ukończyło Program.

Zakład Karny w Tarnowie w 2018 roku realizował trzy programy korekcyjno - edukacyjne dla osób stosujących przemoc w rodzinie:

1. Program korekcyjno – edukacyjny dla osób stosujących przemoc w rodzinie DULUTH.
2. Program korekcyjno – edukacyjny dla osób stosujących przemoc w rodzinie „Stop przemocy – druga szansa”, realizowany pod nazwą „Zaraz wracam”.
3. Program korekcyjno-edukacyjny dla sprawców przemocy w rodzinie realizowany przez TOIKiWOP.

W roku 2018 odbyło się 5 edycji powyższych programów. Przystąpiło do nich 69 skazanych, natomiast ukończyło 60 skazanych.

Łącznie w 2018 roku oddziaływaniami korekcyjno – edukacyjnymi objęto 113 osób, a osób, które otrzymały zaświadczenia o ukończeniu programu było 86.

Dotychczas zgromadzone dane wskazują na wysoką skuteczność oddziaływań korekcyjno – edukacyjnych. Osoby przystępujące do programu w zdecydowanej większości powstrzymują się od zachowań przemocowych. Obrazuje to poniższa tabela.

Skuteczność oddziaływań korekcyjno – edukacyjnych

Lp.	Miejsce realizacji warsztatów	Liczba osób objętych oddziaływaniami korekcyjno - edukacyjnymi	wskaźniki	wartości liczbowe
1.	TOIKiWOP,	33	-liczba osób, które po ukończeniu programu powróciły do zachowań polegających na stosowaniu przemocy	TOIKiWOP nie posiada takich danych
2.	Zakład Karny w Tarnowie Mościcach	11	-liczba osób osadzonych poddanych oddziaływaniom korekcyjno – edukacyjnym, które w ciągu trzech lat zostały ponownie osadzone z uwagi na popełnienie czynu podobnego	0
3.	Zakład Karny w Tarnowie	69	- liczba osób stosujących przemoc w rodzinie, które po ukończeniu programu powróciły do zachowań polegających na stosowaniu przemocy w rodzinie, - liczba osób osadzonych	8 6

			<p>poddanym oddziaływaniom korekcyjno – edukacyjnym, które w ciągu trzech lat zostały ponownie osadzone z uwagi na popełnienie czynu podobnego.</p>	
--	--	--	---	--

Ad. 3. Opracowanie i realizacja programów psychologiczno – terapeutycznych dla osób stosujących przemoc w rodzinie oraz monitoring skuteczności tych programów.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Tarnowie od grudnia 2016 roku realizuje projekt pn. „**Grupa psychoedukacyjna dla osób stosujących przemoc w rodzinie**”. Projekt adresowany był do osób mieszkających na terenie miasta Tarnowa, stosujących przemoc w rodzinie. Zajęcia prowadzone były przez psychologa i pedagoga/specjalistę psychoterapii uzależnień MOPS. Celem projektu była edukacja osób stosujących przemoc w zakresie autodiagnozy, kontrolowania emocji oraz korekta zachowań przemocowych. Podczas spotkań poruszano następujące zagadnienia:

- budowanie empatycznego kontaktu i wzajemnego rozumienia,
- udzielanie informacji i wiedzy odnośnie zjawiska przemocy,
- przewycięzanie błędnych, nieadaptacyjnych, przemocowych wzorców zachowania,
- wzmocnienie szacunku i życzliwości do osób z najbliższego otoczenia,
- poszerzenie wiedzy o procedurach prawnych, konsekwencjach stosowania przemocy,
- psychoedukacja na temat przemocy w rodzinie,
- przywrócenie kontroli nad własnym zachowaniem oraz wyrażaniem emocji.

W 2018 roku w projekcie uczestniczyło 17 mężczyzn. Żadna osoba nie ukończyła programu z powodu niskiej frekwencji.

Ad. 4. Interwencja i reakcja służb na zjawisko przemocy w rodzinie poprzez stosowanie procedury „Niebieskie Karty”.

Podjęcie interwencji w środowisku wobec rodziny dotkniętej przemocą w rodzinie odbywało się w oparciu o procedurę „Niebieskie Karty” i nie wymagało zgody osoby dotkniętej przemocą w rodzinie.

Procedurę „Niebieskie Karty” oraz wzory formularzy „Niebieskie Karty” określało rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 roku w sprawie procedury „Niebieskie Karty” i wzorów formularzy „Niebieskie Karty” (Dz. U. Nr

209, poz. 1245) wydane na podstawie art. 9d ust. 5 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2015 r. poz. 1390).

Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie nakłada obowiązek prowadzenia procedury „Niebieskie Karty” na przedstawicieli jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, policji, oświaty i ochrony zdrowia. Procedura wszczynana jest w sytuacji, gdy dany podmiot w toku prowadzonych czynności służbowych lub zawodowych powziął podejrzenie stosowania przemocy wobec członków rodziny, lub w wyniku zgłoszenia dokonanego przez członka rodziny, lub przez osobę będącą świadkiem przemocy w rodzinie.

Instytucja inicjująca procedurę „Niebieskiej Karty”	Rok 2018 ilość
Pomoc Społeczna – pracownicy socjalni Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej	33
Policja	225
Tarnowski Ośrodek Interwencji Kryzysowej i Wsparcia Ofiar Przemocy	8
Oświata	9
Ochrona zdrowia	3
Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych*	0
Łącznie	278

*Członkowie MKRPA podejmują m.in. czynności w stosunku do osób z rodzin, w których już została założona procedura „Niebieskiej Karty”

Jak pokazują poniższe dane spośród wszystkich prowadzonych postępowań związanych z przemocą w rodzinie jedynie ok 60% jest przedmiotem postępowania przed organami ścigania, z czego zaś 43% spraw kończy się postawieniem aktu oskarżenia.

Postępowania wobec osób stosujących przemoc w rodzinie

Lp.	wskaźniki	wartości liczbowe
1.	Liczba wszczętych postępowań w sprawach związanych z przemocą w rodzinie	172
2.	Liczba odmów wszczęcia postępowania w sprawach związanych z przemocą w rodzinie	101
3.	Liczba zakończonych postępowań w sprawach związanych z przemocą w rodzinie poprzez sporządzenie aktu oskarżenia	74 (aktów oskarżenia – 62; wniosków o skazanie z art. 335 kpk - 12)
4.	Liczba zakończonych postępowań w sprawach związanych z przemocą w rodzinie poprzez umorzenie postępowania	61

Ad. 5. Działania w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie zmierzające do zapobiegania kontaktowaniu się z osobami doznającymi przemocy.

Lp.	Działania	Wartości liczbowe
1.	Liczba zatrzymań sprawców przemocy w rodzinie	99
2.	Środek zapobiegawczy w postaci nakazu opuszczenia lokalu zajmowanego wspólnie z osobą najbliższą	58
3.	Zastosowanie tymczasowego aresztowania	22
4.	Zastosowanie obowiązku powstrzymywania się od kontaktowania z pokrzywdzonym	72

Ad. 6. Rozstrzygnięcia wobec osób stosujących przemoc przez Sąd Rejonowy w Tarnowie.

Lp.	Wskaźniki
1.	Liczba osób oskarżonych o przestępstwo z użyciem przemocy w rodzinie, w tym: <ul style="list-style-type: none"> • osądzonych – 142 • skazanych – 127 • uniewinnionych – 1 • warunkowe umorzenie postępowania – 10 • umorzenie postępowania – 4
2.	Liczba osób stosujących przemoc w rodzinie, wobec których orzeczono kary, w tym: <ul style="list-style-type: none"> • grzywny – 3 • ograniczenia wolności – 29 • pozbawienia wolności – 26 • pozbawienie wolności z warunkowym zawieszeniem – 58 • kara mieszana – 11
3.	Liczba orzeczeń nakładających na osoby stosujące przemoc w rodzinie obowiązku uczestnictwa w programach korekcyjno – edukacyjnych - 3
4.	Liczba orzeczeń w zakresie władzy rodzicielskiej z uwagi na stosowanie przemocy w rodzinie , w tym: <ul style="list-style-type: none"> • ograniczenie władzy rodzicielskiej(art.109§2 kro) – 0 • pozbawienie władzy rodzicielskiej (art. 111 kro) - 0
5.	Liczba eksmisji z uwagi na przemoc w rodzinie - 2
6.	Liczba wydanych nakazów opuszczenia lokalu mieszkalnego bez prawa do lokalu socjalnego - 2
7.	Liczba złożonych do Sądu Cywilnego wniosków o zobowiązanie osoby stosującej przemoc w rodzinie do opuszczenia mieszkania zajmowanego wspólnie z innym członkiem rodziny - 1
8.	Liczba orzeczeń dotyczących zobowiązania osoby stosującej przemoc w rodzinie do opuszczenia mieszkania zajmowanego wspólnie z innymi członkami rodziny - 1

Ad. 7. Monitoring zachowań osób uprzednio skazanych za stosowanie przemocy w rodzinie.

Lp.	Instytucja	Działania	Wartości liczbowe
1.	Prokuratura Rejonowa w Tarnowie	Liczba wniosków do sądu o zarządzenie wykonania kary pozbawienia wolności wobec osoby uprzednio skazanej za czyny związane z przemocą w rodzinie (art. 207 kk)	3
2.	Prokuratura Rejonowa w Tarnowie	Liczba wniosków prokuratora do sądu o odwołanie warunkowego zwolnienia z odbywania kary pozbawienia wolności wobec osoby uprzednio skazanej za czyny związane z przemocą w rodzinie (ar. 207 kk)	0
3.	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Tarnowie	Liczba zawiadomień złożonych przez pracowników socjalnych o podejrzeniu popełnienia przestępstwa z art. 207 kk wobec osoby uprzednio skazanej za tego typu przestępstwo.	2

3. Cel szczegółowy – Podniesienie kompetencji służb i przedstawicieli podmiotów realizujących zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Sprawnie działający system przeciwdziałania przemocy w rodzinie na terenie miasta Tarnowa musi opierać się o wyspecjalizowaną i profesjonalną kadrę. W związku z powyższym w Programie zostały ujęte działania również w tym zakresie. Każdy przedstawiciel służb zobowiązany do działań na rzecz rodzin uwikłanych w przemoc, aby działać skutecznie powinien posiadać umiejętności z zakresu rozpoznawania, diagnozy, reagowania oraz metod i narzędzi pracy z osobami uwikłanymi w przemoc. Nieodzowną sprawą jest również zapewnienie osobom pracującym w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie wsparcia w postaci superwizji, grup wsparcia lub coachingu.

Przedstawione poniżej dane pokazują, że osoby, które bezpośrednio pracują z osobami uwikłanymi w przemoc w ramach procedury „Niebieskie Karty” regularnie podnoszą wiedzę, kompetencje i umiejętności w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie poprzez uczestnictwo w różnorodnych szkoleniach, konferencjach i warsztatach.

**Udział służb w działających w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie
w szkoleniach/konferencjach wzmacniających kompetencje zawodowe**

Lp.	Instytucja	Opis realizacji	Wskaźniki
1.	Policja	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba szkoleń/konferencji zewnętrznych • Liczba uczestników tych szkoleń/konferencji • Liczba uczestników szkoleń/konferencji, którzy są członkami Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie/grup roboczych • tematyka szkoleń • ilość godzin szkoleń/konferencji • Liczba zorganizowanych szkoleń/konferencji wewnętrznych • Liczba uczestników tych szkoleń/konferencji • Liczba uczestników tych szkoleń/konferencji, którzy są członkami Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie /grup roboczych • tematyka szkoleń • ilość godzin szkoleń/konferencji 	<p align="right">5</p> <p align="right">15</p> <p align="right">15</p> <p>1. „Stop Przemocy”, „Praca z rodziną doświadczoną przemocą – tworzenie indywidualnego planu pomocowego”</p> <p>2. „Kooperacja 3D-model wielofunkcyjnej współpracy na rzecz wsparcia osób i rodzin”</p> <p align="right">21 godzin</p> <p align="right">6</p> <p align="right">108</p> <p align="right">23</p> <p>1. „Wdrażanie procedury przeciwdziałania przemocy w rodzinie Niebieska Karta – zadania Policji”</p> <p>2. „Procedura „Niebieska Karta” - podejmowanie interwencji domowych w związku z przemocą domową”</p> <p>3. „Wdrażanie procedury przeciwdziałania przemocy w rodzinie Niebieska Karta – prawidłowe dokumentowanie czynności”</p> <p align="right">6</p>
2.	Ochrona zdrowia	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba szkoleń/konferencji zewnętrznych • Liczba uczestników tych szkoleń/konferencji • Liczba uczestników szkoleń/konferencji, którzy są członkami Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie/grup roboczych 	<p align="right">3</p> <p align="right">2</p> <p align="right">0</p>

3.	Oświata	<ul style="list-style-type: none"> • tematyka szkoleń • ilość godzin szkoleń/konferencji • Liczba szkoleń/konferencji zewnętrznych • Liczba uczestników tych szkoleń/konferencji • Liczba uczestników szkoleń/konferencji, którzy są członkami Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie/grup roboczych • tematyka szkoleń 	<p>1. „Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie” 2. Profilaktyka przemocy w rodzinie i pomoc ofiarom przemocy.</p> <p style="text-align: right;">30</p> <p style="text-align: right;">46</p> <p style="text-align: right;">193</p> <p style="text-align: right;">23</p> <p>1. Panel dyskusyjny w ramach kampanii „Biała Wstążka”. 2. „Depresja w rodzinie, rodzina w depresji”- Przemoc w rodzinie, jak rozmawiać z dzieckiem w depresji, doświadczającym przemocy psychicznej i fizycznej” 3. „Kryzys i interwencja kryzysowa – zarządzanie emocjami i komunikacją interpersonalną”. 4. „Jak wspierać dziecko w kryzysie” 5. „Wzmacnianie kompetencji emocjonalnych u dzieci” 6. „Moi rodzice się rozstają. Jak wspierać dziecko w kryzysie” 7. „Procedura dotycząca Niebieskiej Karty” 8. „Pomoc dziecku krzywdzonemu” 9. „Przemoc w rodzinie” 10. „Przemoc wobec osób niepełnosprawnych” 11. Szkolenie w zakresie reagowania na zjawisko przemocy, udzielania pomocy dziecku 12. „Zapobieganie przemocy w rodzinie, cykle i skutki przemocy” 13. „Mediacje jako konstruktywna metoda rozwiązywania problemów”. 14. Procedura zakładania Niebieskiej Karty</p>
----	---------	--	--

		<ul style="list-style-type: none"> • ilość godzin szkoleń/konferencji • Liczba zorganizowanych szkoleń/konferencji wewnętrznych • Liczba uczestników tych szkoleń/konferencji • Liczba uczestników tych szkoleń/konferencji, którzy są członkami Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie /grup roboczych • tematyka szkoleń 	<p>15. „Już nie partnerzy a wciąż Rodzice. Jak wspierać dziecko w rozstaniu Rodziców”</p> <p>16. “Przemoc wobec osób niepełnosprawnych stosowana w szczególności i pod wpływem alkoholu, diagnoza i pomoc”</p> <p>156,5</p> <p>7</p> <p>482</p> <p>5</p> <p>1. „Procedura Niebieskie Karty – zjawisko przemocy w rodzinie”</p> <p>2. „Działania pomocowe wobec dziecka dotkniętego przemocą”</p> <p>3. „Odpowiedzialność nieletnich w świetle prawa”</p> <p>4. „Przemoc domowa”</p> <p>5. „Alkohol, narkomania czy wiesz wszystko?”</p> <p>6. „Godność człowieka”.</p> <p>17</p>
		<ul style="list-style-type: none"> • ilość godzin szkoleń/konferencji 	
4.	Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba szkoleń/konferencji zewnętrznych • Liczba uczestników tych szkoleń/konferencji • Liczba uczestników szkoleń/konferencji, którzy są członkami Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie/grup roboczych • tematyka szkoleń 	<p>1</p> <p>2</p> <p>1</p> <p>1. “Przemoc wobec osób niepełnosprawnych stosowana w szczególności i pod wpływem alkoholu, diagnoza i pomoc”</p> <p>2. Konferencja podsumowująca Kampanię „Biała Wstążka”</p> <p>12</p>
5.	Tarnowski Ośrodek Interwencji Kryzysowej i	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba szkoleń/konferencji zewnętrznych • Liczba uczestników tych szkoleń/konferencji • Liczba uczestników szkoleń/konferencji, którzy są 	<p>5</p> <p>8</p>

	Wsparcia Ofiar Przemocy	<p>członkami Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie/grup roboczych</p> <ul style="list-style-type: none"> • tematyka szkoleń 	8
		<ul style="list-style-type: none"> • ilość godzin szkoleń/konferencji 	<p>1. „Przemoc wobec osób niepełnosprawnych stosowana szczególnie pod wpływem alkoholu-diagnoza i przemoc”.</p> <p>2. „Komunikacja interpersonalna”.</p> <p>3. „Depresja w rodzinie, rodzina w depresji”.</p> <p>4. „Wiele wymiarów współpracy-współpraca w wielu wymiarach”.</p> <p>5. „Szkolenie dla kadry pomocy społecznej w zakresie wsparcia ofiar handlu ludźmi”</p> <p>6. Procedura Niebieskie Karty</p> <p>40</p>
6.	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Tarnowie	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba szkoleń/konferencji zewnętrznych • Liczba uczestników tych szkoleń/konferencji • Liczba uczestników szkoleń/konferencji, którzy są członkami Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie/grup roboczych • tematyka szkoleń 	<p>10</p> <p>56</p> <p>49</p> <p>1. „Indywidualny plan pomocy rodzinie, pomoc i wspieranie rodzin w kryzysie”</p> <p>2. „Praca z osobą stosującą przemoc, z elementami prawa wraz z profilaktyką wypalenia zawodowego”</p> <p>3. Specjalizacja II stopnia w zawodzie pracownik socjalny - „Specjalista pracy socjalnej z osobą i rodziną z problemem przemocy” - w trakcie</p> <p>4. „XXII Ogólnopolska konferencja przeciw przemocy w rodzinie”</p> <p>5. ”Pomoc osobie stosującej przemoc – pomoc dla całej rodziny”</p> <p>6. „Praca z rodzina wieloproblemową – aspekty praktyczne, metody narzędzia”</p> <p>7. „Diagnoza problemów, potrzeb i możliwości rodziny – aspekty praktyczne, metody, narzędzia”</p> <p>8. „Rozpoznawanie</p>

			<p>symptomów dziecka krzywdzonego”</p> <p>9. „Przemoc wobec osób niepełnosprawnych stosowana w szczególności pod wpływem alkoholu, diagnoza i pomoc”</p> <p>10. Konferencja w ramach Kampanii „Biała Wstążka” - „Wszyscy ludzie rodzą się wolni i równi w swej godności i w swoich prawach”</p>
		<ul style="list-style-type: none"> • ilość godzin szkoleń/konferencji 	116
		<ul style="list-style-type: none"> • Liczba zorganizowanych szkoleń/konferencji wewnętrznych 	0
		<ul style="list-style-type: none"> • Liczba uczestników tych szkoleń/konferencji 	0
		<ul style="list-style-type: none"> • Liczba uczestników tych szkoleń/konferencji, którzy są członkami Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie /grup roboczych 	0
		<ul style="list-style-type: none"> • tematyka szkoleń 	
		<ul style="list-style-type: none"> • ilość godzin szkoleń/konferencji 	0

Przedstawione poniżej dane wskazują, iż osoby pracujące w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie w niskim stopniu poddawane są różnym formom wsparcia służącym wzmocnieniu kompetencji zawodowych oraz przeciwdziałającym wypaleniu zawodowemu.

Poradnictwo i wsparcie dla służb działających w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie

Lp.	Instytucja	Wskaźniki	Wartości liczbowe
1.	Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych		Członkowie MKRPA w 2018 roku nie byli objęci superwizją, coachingiem oraz nie uczestniczyli w spotkaniach grupy wsparcia.
2.	Tarnowski Ośrodek Interwencji Kryzysowej i Wsparcia Ofiar Przemocy	<p>Liczba osób objętych superwizją:</p> <p>liczba uczestników, którzy są członkami Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie/grup roboczych</p> <p>ilość godzin superwizji</p>	<p>13</p> <p>13</p> <p>77</p>

3	Oświata	Liczba osób objętych superwizją:	9
		liczba uczestników, którzy są członkami Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie/grup roboczych	4
		ilość godzin superwizji	17
		Liczba osób objętych coachingiem:	5
		-liczba uczestników liczba uczestników , którzy są członkami Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie/grup roboczych	0
		ilość godzin coachingu	120
		Liczba osób uczestniczących w grupie wsparcia:	13
		-liczba uczestników	8
		-liczba uczestników, którzy są członkami Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie/grup roboczych	
		-ilość godzin grupy wsparcia	14
4.	Policja		Funkcjonariusze Policji w 2018 roku nie byli objęci superwizją, coachingiem oraz nie uczestniczyli w spotkaniach grupy wsparcia.
5.	Ochrona zdrowia		Pracownicy ochrony zdrowia w 2018 roku nie byli objęci superwizją, coachingiem oraz nie uczestniczyli w spotkaniach grupy wsparcia.
6.	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Tarnowie	Liczba osób objętych superwizją:	44
		liczba uczestników, którzy są członkami Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie/grup roboczych	37
		ilość godzin superwizji	584 h (384h/24 uczestników; 200h/20 uczestników)

Wnioski do dalszych działań.

Gmina Miasta Tarnowa od kilkunastu lat prowadzi różnorodne działania na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Na terenie Miasta realizowane są – przez instytucje świadczące profesjonalną pomoc osobom pokrzywdzonym i ich rodzinom – programy adresowane do osób doznających przemocy oraz do osób stosujących przemoc.

Osoby pracujące w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie podnoszą swoje kwalifikacje, w tym pracownicy „pierwszego kontaktu”, m. in nauczyciele, pracownicy ochrony zdrowia, policjanci, pracownicy socjalni, pedagodzy, psychologzy.

W celu podniesienia świadomości społecznej od siedmiu lat organizowana jest na terenie Gminy Miasta Tarnowa kampania społeczna dotycząca zjawiska przemocy w rodzinie. Jej efekty, w tym większe zainteresowanie mieszkańców Tarnowa problemem przemocy wskazuje na to, jak ważna jest stała edukacja społeczeństwa. W głównej mierze mająca na celu zmianę świadomości w kwestii negatywnych i szkodliwych stereotypów na temat stosowania przemocy, roli kobiety i mężczyzny w życiu społecznym i w rodzinie. Istotne są również: stały rozwój profilaktyki – propagowanie postaw alternatywnych wobec przemocy, nauka umiejętności społecznych i wychowawczych, inspirowanie i promowanie nowych rozwiązań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, szerzenie postawy traktującej dzieci, osoby starsze i niepełnosprawne z szacunkiem.

1. Analiza skuteczności podejmowanych działań w szczególności osobom doświadczającym przemocy.

Pomimo podejmowanych licznie działań, w dalszym ciągu zjawisko przemocy w rodzinie stanowi jeden z istotnych problemów społecznych diagnozowanych na terenie miasta Tarnowa. W dalszym ciągu liczba zakładanych „Niebieskich Kart”, które wpływają do Przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego jest duża. Ujawnione nowe przypadki przemocy w rodzinie są efektem zwiększonej świadomości mieszkańców miasta Tarnowa, dzięki organizowanej przez MOPS kampanii „Biała Wstążka”, a także coraz większej wiedzy społeczeństwa na temat zjawiska i determinacji do niwelowania jej negatywnych skutków.

Od kilku lat w mieście rocznie prowadzonych jest około 300 procedur „Niebieskie Karty”. W 2018 roku objętych pomocą w ramach procedury „NK” było łącznie 318 rodzin, natomiast w 2017 roku liczba ta wynosiła 307. Zauważalny jest wzrost postępowań prowadzonych w stosunku do osób małoletnich. W 2018 roku prowadzono 87 procedur, gdzie

osobami doznającymi przemocy w rodzinie były dzieci, natomiast w 2017 roku liczba ta była znacznie mniejsza i wynosiła 43 procedur. W 2016 roku prowadzono 31 procedur, gdzie osoby małoletnie doznawały przemocy w rodzinie. Większość Niebieskich Kart wszczynana jest podczas interwencji policji.

Ważnym elementem wpływającym na skuteczność podejmowanych działań na terenie Gminy Miasta Tarnowa jest działalność dobrze rozwiniętej sieci instytucji świadczących profesjonalną, interdyscyplinarną pomoc osobom i rodzinom uwikłanym w przemoc. Niesienie pomocy osobom dotkniętym przemocą oraz ich rodzinom jest zadaniem realizowanym przez różne instytucje, służby społeczne i organizacje pozarządowe.

Osoby objęte procedurą „Niebieskie Karty” posiadają więc bogatą ofertę pomocową i dostęp do specjalistów w postaci:

- pomocy psychologicznej,
- pomocy prawnej,
- pomocy socjalnej,
- pomocy w formie pracy socjalnej,
- pomocy w formie usług asystenta rodziny,
- dostępu do uczestnictwa w organizowanych warsztatach i treningach zwiększających kompetencje wychowawcze.

Wszystkie informacje zawarte w niniejszym materiale wskazują na to, jak ważna jest współpraca wszystkich służb działających w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Stanowi to klucz do osiągnięcia oczekiwanych efektów w działaniach niwelujących zjawisko przemocy, a także rozłożenie odpowiedzialności za zadania podejmowane w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Dla podjęcia skutecznych działań pomocowych niezbędne jest kompleksowe podejście do sytuacji, w jakiej znajduje się rodzina dotknięta przemocą. Decydujące znaczenie ma tu tworzenie sieci współpracy przedstawicieli różnych instytucji opartej o działanie Zespołu Interdyscyplinarnego i grup roboczych.

Interdyscyplinarny sposób pracy zapobiega bowiem powielaniu działań przez poszczególne służby, a przede wszystkim daje szansę na ograniczenie negatywnych skutków przemocy w przyszłości. Praca w Zespole (grupach roboczych), daje możliwość uzyskania szerszej perspektywy i głębszego wglądu w sytuację osoby doświadczającej przemocy w rodzinie, dyskusji nad problemem klienta, opracowania odpowiedniego planu pomocy i przede wszystkim pozwala rozdzielić zadania dla poszczególnych instytucji. Poprzez wspólne działanie można kompleksowo otoczyć rodzinę pomocą, wykorzystując

doświadczenie i wiedzę członków grupy roboczej reprezentujących różne profesje.

2. Analiza czynników sprzyjających i utrudniających skuteczną pomoc osobom dotkniętym przemocą w rodzinie.

Czynniki utrudniające skuteczną pomoc osobom dotkniętym przemocą w rodzinie na terenie Gminy Miasta Tarnów:

- Niska motywacja do zmiany sytuacji życiowej i przzerwania przemocy osób bezpośrednio z nią związanych. Osoby doznające przez lata przemocy ze strony osób najbliższych pozostają w mechanizmach syndromu wyuczonej bezradności.
- Zbyt mała liczba zawiadomień o popełnieniu przestępstwa, które noszą znamiona przemocy w rodzinie. Osoby doznające przemocy nie wierzą w możliwość zmiany swojej sytuacji, często odmawiają współpracy z organami ścigania, obawiają się konsekwencji swoich działań.
- Nadal zbyt niska świadomość władzy sądowniczej i organów ścigania na temat psychospołecznych skutków funkcjonowania w rodzinie przemocowej. Wynika z tego stosunkowo niewielki odsetek zastosowanych środków probacyjnych w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie (nakaz opuszczenia lokalu, zakaz zbliżania i zakaz kontaktowania się z osobami doznającymi przemocy, dozór policyjny, nakaz uczestnictwa w zajęciach korekcyjno – edukacyjnych dla osób stosujących przemoc). W ostatnim czasie można jednak zaobserwować tendencje wzrostowe w stosowaniu tego rodzaju środków.
- Przewlekłość postępowań sądowych.
- Przeciążenie pracowników zaangażowanych w realizację ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. W Zespole ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie jedynie 5 osób bezpośrednio zajmuje się realizacją procedury „Niebieskie Karty”. W 2018 roku prowadzono łącznie 397 procedur (z wyliczeń wynika, że na jednego pracownika przypada 79 procedur).
- Przewodniczący Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w rodzinie oraz osoby bezpośrednio zaangażowane w prace z osobami uwikłanymi w przemoc, w niewielkim stopniu objęte są specjalistycznym wsparciem w formie superwizji, coachingu, co może przyczyniać się do obniżenia jakości świadczonej pomocy oraz wypalenia zawodowego.

Duża ilość spraw w kompetencji jednego pracownika - z uwagi na bardzo duże obciążenie pracownika socjalnego, praca z osobami dotkniętymi przemocą przybiera postać interwencyjną, czyli polega głównie na zatrzymaniu przemocy, natomiast udzielenie wsparcia emocjonalnego i praca nad psychologicznymi mechanizmami przemocy wymaga znacznie więcej czasu.

Czynniki **sprzyjające** skutecznej pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie na terenie Gminy Miasta Tarnowa:

- Bogata oferta pomocowa na terenie miasta Tarnowa dla osób doznających przemocy. Osoby dotknięte przemocą w rodzinie mogą liczyć na wsparcie w jednostkach organizacyjnych pomocy społecznej (MOPS, TOIKWOP), a także innych instytucjach państwowych jak SPPT, Poradnia Psychologiczna – Pedagogiczna. W Tarnowie działa również szereg instytucji pozarządowych, działających na rzecz osób uwikłanych w przemoc (Fundacja im. Hetmana Jana Tarnowskiego, która w 2018 roku działała w strukturach Fundacji IWO – Ośrodek Pomocy Pokrzywdzonym Przystępstwem), Tarnowskie Towarzystwo Profilaktyki Społecznej), itp.
- Skuteczność działań mających na celu przerwanie przemocy w rodzinie, wzmocniona jest dzięki pracy interdyscyplinarnej służb zaangażowanych w ten proces. Osoby te nieustannie podnoszą swoje kwalifikacje oraz umiejętności.
- Funkcjonowanie Specjalistycznego Ośrodka Wsparcia dla Ofiar Przemocy w rodzinie, gdzie osoby znajdujące się w kryzysie mogą uzyskać natychmiastowe wsparcie.
- Zdecydowany wzrost świadomości społecznej na temat problemu przemocy w rodzinie i jej skutków.